

Turkish Studies Educational Sciences

Volume 14 Issue 1, 2019, p. 79-102

DOI: 10.7827/TurkishStudies.14704

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş: Aralık 2018*

✓ *Accepted/Kabul: Şubat 2019*

✍ *Referees/Hakemler: Prof. Dr. Burhan AKPUNAR – Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül ULUTAŞ*

This article was checked by iThenticate.

2013 OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMINDAKİ KAZANIMLARIN UYGULAMADAKİ ETKİLİLİĞİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ*

Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ** - Mehmet Akif KAY***

ÖZET

Bu araştırmanın genel amacı, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan 2013 okulöncesi eğitim programındaki kazanımların uygulamadaki etkililiğine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubu Batman il merkezindeki resmi anaokullarında görev yapan 78 okul öncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırmanın verileri görüşme formlarıyla toplanmıştır. Görüşmeler öğretmenlerle yüzyüze yapılmıştır. Verilerin analizinde N-VIVO-8 programından yararlanılmıştır. Araştırma ile etkinlikler boyutunda değişiklikler olduğu ve yeni planın uygulamada daha fazla esneklikler sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca plan hazırlama ve değerlendirme boyutlarının değiştiği görülmüştür. Etkinlik planının çocuklara olumlu katkı sağladığı kazanımların ise çocukların yaşına uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Etkinlik türlerinin kazanım edinmede yeterli olduğu, etkinlik türlerinin çocuğa uygun olduğu ayrıca etkinliklerin birleştirilebilmesinin öğretmene kolaylık sağladığı saptanmıştır. Kazanım ve göstergelerin yeterli olmasının yanında açık, detaylı ve çocukların yaş seviyesine uygun olduğu belirlenmiştir. Programın güçlük çekilen yönlerinde ise değerlendirmeye çok fazla yer verildiği, yaş seviyesinin düştüğü, sınıf düzenin merkezlerin oluşumuna uygun olmadığı ve plan hazırlama sürecinin zor olduğu belirlenmiştir. Programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlara bakıldığında ise materyal eksikliği, öğretmenlerin

* Bu makale Mehmet Akif Kay'ın Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ'in danışmanlığında yürüttüğü "2013 Okul Öncesi Eğitim Programlarındaki Kazanımların Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi: Nitel Bir Çalışma" başlıklı Yüksek Lisans tezinden türetilmiştir.

** Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri, E-posta: nurigomleksiz@yahoo.com

*** Öğr. Gör., İnönü Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümü, E-posta: mehmetakifkay@gmail.com

bilgilendirilmemesi, plan hazırlama sürecinin çok zaman alması ve yaş gruplarının karışık olması ulaşılan diğer sonuçlardır. Öğretmenlerin program geliştirme sürecinde görüşlerinin alınması, uygulamadan önce iyi hizmet-içi eğitim almaları, uygun sınıf ortamlarının düzenlenmesi ve değerlendirmenin tekrar gözden geçirilmesi karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri olarak sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okulöncesi Eğitim, Okulöncesi Eğitim Programı, Kazanım

AN INVESTIGATION OF TEACHERS' PERCEPTIONS OF THE EFFECTIVENESS OF LEARNING ATTAINMENTS IN 2013 PRE-SCHOOL CURRICULUM IN PRACTICE

ABSTRACT

The main aim of this study is to determine pre-school teachers' opinions on the effectiveness of learning attainments of pre-school curriculum conducted in 2013-2014 academic year in practice. Study group includes 78 pre-school teachers working at public pre-schools in Batman city center. Qualitative research design was used in the study. Data were collected by using interview forms. Semistructured interviews were conducted face to face with the teachers. The data were analyzed by using N-VIVO-8 program. Teachers reported that there have been changes in activities part and new plan provided more flexibilities in practice. It was determined that planning and evaluating parts changed as well. The teachers complained that the new pre-school curriculum included too much activities, age level of the pupils decreased, arrangement of the classes were not suitable for the pupils and process of preparing plans were difficult. Teachers also reported that they did not have sufficient materials; they were not informed effectively, preparing plans took too much time and different age groups were mixed together. Based on the finding of the study it is recommended that teachers' opinions should be taken, they should take in-service education, suitable classroom environments should be provided and evaluation part should be revised.

STRUCTURED ABSTRACT

Education has an important role to construct the society. Each step in education contributes individual's life at different levels. Pre-school education, which is the first step of formal education, has an important place to build the basis of education. Pre-school, which is known as nursery school, is an educational establishment that offers early education to kids under six. The period between 0-6 ages is the fastest development process for the kids. The developments the child gains during that period affect child's learning and development abilities in his/her later years. For that reason, the importance of pre-school education should be taken into consideration. To achieve the goals in pre-school education, necessary steps and precautions should be taken.

Realizing a successful environment in pre-school education depends on preparing and implementing an effective pre-school curriculum. By implementing an effective pre-school education process, individuals may have the opportunity of developing their abilities. It helps individuals to make a good beginning for their life.

Turkey's Ministry of National Education prepared a new pre-school curriculum in 2012. The new curriculum was first piloted in ten cities (Adana, Ankara, Ağrı, Diyarbakır, Erzurum, Hatay, Mersin, İzmir, Şanlıurfa, Van) during 2012-2013 academic year. Feedback based on the pilot application, several arrangements were done and it was implemented throughout Turkey in 2012-2013 academic year. That is way it was called 2013 pre-school curriculum.

The main aim of this study is to identify pre-school teachers' opinions on the effectiveness of learning attainments of pre-school curriculum which was put into practice in 2013-2014 academic year in practice. Within this scope, we tried to find answers following questions:

- What are the differences between 2013 pre-school curriculum and 2006 pre-school curriculum in terms of daily plans?
- What are the opinions of teachers about the contributions of activity plans on children in terms of acquiring learning attainments?
- What are the teachers' opinions on the effect and contributions of activities included in 2013 pre-school curriculum on children?
- What do the teachers think about the sufficiency of learning attainments in development areas included in 2013 pre-school curriculum?
- What do the teachers think about the difficulties during practicing 2013 pre-school curriculum?
- What are the opinions of the teachers about the problems and their solutions while implementing 2013 pre-school curriculum?
- What do the teachers think about the difference of 2013 pre-school curriculum from previous curricula?

Qualitative research design was performed and the case study design was considered. An interview form including semi-structured questions was used to collect the data of the study. The pre-school teachers were asked to explain their opinions the effectiveness of pre-school curriculum implemented since 2013 in practice. Study group was composed of pre-school teachers working at pre-school institutions located in Batman city center. Criterion sampling, one of the techniques of purposive sampling method, was used to select the study group. The teachers who had bachelor or MA degree were included into the study. Totally 78 teachers participated the study. Content analysis was performed to evaluate the data. To analyze the collected data N-VIVO 8 program was used.

Study results revealed that teachers were satisfied with some changes in 2013 pre-school curriculum. Teachers reported that there have been changes in activities part and new plan provided more

flexibilities in practice. The teachers reported that planning and evaluating parts changed as well. The teachers complained that the new pre-school curriculum included too much activities and age level of the pupils decreased. They stated that arrangement of the classes was not suitable for the pupils and process of preparing plans were difficult. Teachers also reported that they did not have sufficient materials for effective pre-school environment. They complained that they were not informed about the curriculum effectively. One of the problems the pre-school teachers pointed was the process of preparing plans. They claimed that preparing plans took too much time. The structure of pupil groups was seen among one of the problem areas. The teachers indicated that different age groups were mixed together and that caused problems.

Based on the results of the current research, following recommendations were developed: Teachers should be included effectively into the process of curriculum development studies in pre-school education. Teachers should be given in-service education when new pre-school curriculum is implemented. During curriculum development studies, experienced teacher should participate the studies and they should share their experiences with their colleagues. Physical conditions of pre-school buildings should be improved, schools should be supported in terms of teaching materials and number of the students in crowded classes should be reduced. Families should be encouraged to participate activities based on developing social projects.

Keywords: Pre-school education, pre-school curriculum, learning attainment

Giriş

Toplumun inşasında eğitimin önemli bir yeri bulunmaktadır. Her eğitim kademesi bireyin hayatına farklı düzeyde katkıda bulunmaktadır. Eğitimin ilk aşaması olan okul öncesi eğitim bu inşanın temelini teşkil etmesi sebebiyle ayrı bir önem taşımaktadır.

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan temel eğitime başladığı zamana kadar devam eden sıfır altı yaş arasındaki dönem dâhilinde çocukların daha sonraki hayatlarında önemli bir yer işgal etmektedir. Bireyin bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı bu bağlamda kişiliğinin şekillendiği “Erken Çocukluk Çağı” olarak adlandırılan gelişim ve eğitim aşaması olarak ta tanımlanabilmektedir (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2001: 15). Başka bir tanımla, 0-72 ay arasında bulunan çocukların gelişim seviyelerine ve kişisel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre olanaklarını sağlayan; onların fiziksel zihinsel, duygusal ve sosyal açılardan gelişmelerine imkân tanıyan, toplumun değer yargıları doğrultusunda onları en iyi şekilde teşvik ettiren ve ilköğretim sürecine hazır hale getiren temel eğitim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim aşamasıdır (Poyraz ve Dere, 2011: 19).

0-6 yaş arası, çocukların gelişimlerinin en süratli olduğu dönemdir. Bu dönemdeki gelişmelerin çocuğun daha sonraki yıllarda öğrenme ve büyüme kabiliyetlerini ciddi manada etkilemektedir. Kişinin doğuştan getirdiği mevcut değerlerin maksimum seviyeye çıkarılması hayatın ilk yıllarını kapsayan okul öncesi dönemde sağlanacak fırsatlarla mümkündür (Ulutaş, 2016:62). Bu bağlamda okul öncesi dönem çocuğun kabiliyetlerini arttıracak nitelikli bir zaman olarak şekillendirilmelidir. Çocuğun yetenek ve becerilerini geliştirmek iyi bir şekilde planlanmış, sistemli bir okul öncesi eğitim ile olur (Poyraz ve Dere, 2011: 15). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki

mevcut programlar ve çocuk için hazırlanan ortam; planlı, sistemli, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun bir nitelikte olduğundan kurumlarda verilen okul öncesi eğitim önemlidir (Aral ve diğ., 2001: 15). Okul öncesi eğitimin çocuğun birçok alanda gelişimini destekleyen ilk program olması sebebiyle programın değerlendirilmesi, görülen eksikliklerin tespiti, çocukların sağlıklı gelişimini çok yönlü bir biçimde etkilemektedir (Aydın, Şentürk ve Duran, 2018:163). Okul ortamında verilecek iyi bir eğitim ancak etkili bir okul öncesi eğitim programıyla mümkündür. Okul öncesi eğitimin bireyin yaşamında büyük bir öneme sahip olduğunu, bunun belli bir eğitim programı dâhilinde yapılması gerektiğini, bu programların niteliğinin ise eğitimin niteliğini etkilediğini belirten Cömert (2003: 135) ayrıca okul öncesi dönem çocuklarının ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerine uygun olarak geliştirilmiş eğitim programlarının doğru uygulanması sonucu çocukların sağlıklı ve mutlu bir dönem geçirerek hayata daha iyi bir başlangıç yapmaları sağlanabileceğini belirtmiştir. Okul öncesi eğitimde uygulanan eğitim programı çocukların bilişsel yönden desteklenmeleri etkili ve güçlü iletişim becerilerine sahip olmalarına zemin hazırlamakla beraber öz bakım becerileriyle bağımsız bir birey olmalarına imkân sağlamaktadır (Can Yaşar, Uyanık Aktulun, Hamiden Karaca ve Teke, 2018:353). Eğitim programlarının hem süreç hem sonuç itibariyle etkisinin tespiti, değerlendirme hususunun ne ölçüde kullanıldığıyla alakalıdır. Dolayısıyla ulaşılmaması istenen hedeflere ne ölçüde ulaşıldığı ortaya çıkan eksikliklerin belirlenmesi ve düzeltilmesi değerlendirmeye mümkündür (Kandır ve Türkoğlu, 2015: 346).

Türkiye’de okul öncesi eğitim programlarının tarihçesine bakıldığında süreç ilk olarak 1952 *Anaokulu Programıyla başlamaktadır. Uygulanan bu programlar yapılan araştırmalar ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar çerçevesinde sürekli güncellenmiştir* (Aydemir ve Deniz,2018:189). 1952 *Anaokulu Programına bakıldığında bir günlük faaliyet programının belirlendiği ve bu programda yapılabilecek etkinliklere değinildiği gözlemlenmiştir* (Sapsağlam, 2013: 66). 1989 yılında uygulamaya konulan okul öncesi eğitim programı 4–5 yaş arası çocukların edinmesi hedeflenen kazanımlara uygun olarak oluşturulmuştur. Bu bağlamda, 4–5 yaş grubu çocuklarının eğitim amaçları bedensel ve hareketli gelişimi, sosyal ve duygusal açıdan gelişimi, ayrıca zihin ve dil gelişimiyle ilgili olmak üzere dört grupta düzenlenmiştir (Öztürk ve diğ.,2013: 15). 1989 okul öncesi eğitim programından sonra 1994 okul öncesi eğitim programının uygulandığı görülmektedir. Bu programda üç farklı gelişim grubuna yönelik program hazırlanmıştır. Bunlar 0 – 36 aylık, 37 – 60 aylık ve 61 – 72 aylık gruplar şeklindedir (MEB, 1994: 13). 2002 Okul öncesi eğitim programına bakıldığında ise 36-72 aylık çocukların gelişim alanları dört ana grupta toplanmıştır. Bunlar “psikomotor alan, sosyal-duygusal alan, dil-bilişsel alanı ve özbakım becerileri” dir. Bu gelişim alanlarındaki hedeflere ulaşmak amacıyla çocukların kazanması gereken davranışlar ayrıca sıralanmıştır (MEB, 2002: 11). 2006 okul öncesi eğitim programındaki yeniliklere bakıldığında hedeflerin yerini amaçlar, hedef davranışlarının yerini de kazanımlar almıştır. Gelişim özellikleri 36-48 aylık, 48-60 aylık ve 60-72 aylık gruplara ayrılarak ayrı ayrı verilmiştir (MEB, 2006: 6).

Mevcut program olan 2013 Okul öncesi eğitim programı MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 09.09.2013 tarih 132 sayılı kararıyla tüm illerde uygulamaya konulmuştur. 2013 Okul öncesi eğitim programı 2012-2013 eğitim öğretim yılında 10 pilot ilde (Adana, Ankara, Ağrı, Diyarbakır, Erzurum, Hatay, Mersin, İzmir, Şanlıurfa, Van) 2012 okul öncesi eğitim programı adıyla uygulanmıştır. Alınan geri bildirimler ve programda görülen eksiklikler sonucunda bazı düzenlemeler yapılarak 2013-2014 eğitim öğretim yılında 2013 okul öncesi eğitim programı adıyla yeniden uygulamaya konulmuştur.

2013 Okul öncesi eğitim programı, okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocukların zengin öğrenme deneyimleriyle sağlıklı büyümelerini; tüm gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, özbakım becerilerini kazanmalarını ve temel eğitime hazırlanmaları amacıyla geliştirilmiştir. Bundan önceki programda bulunan amaç ve kazanımların yerini, kazanım ve göstergeler almıştır. Programda çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre, kazanım ve

göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Gelişim özellikleri bilimsel çalışmalar dikkate alınarak üç farklı yaş grubuna (36-48 ay, 48-60 ay, 60-72 ay) göre düzenlenmiştir (MEB, 2013: 14).

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Batman il merkezinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, bünyesinde anasınıfı olan resmi ilkokullar ve bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenlerin, MEB tarafından 2013-2014 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan Okul Öncesi Eğitim Programı'ndaki kazanımların uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi konusunda görüşlerini incelemektir.

Araştırmanın Alt Amaçları

2013 okul öncesi eğitim programının;

1. Günlük eğitim akışının 2006 programındaki günlük plandan farklılığına/ayrıştığı noktalara ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
2. Etkinlik planlarının çocukların kazanımları edinmeleri açısından katkısına ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
3. Etkinlik türlerinin çocukların kazanımları edinmelerindeki katkı ve yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
4. Gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerinin yeterliliğine ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
5. Uygulama aşamasında güçlük çekilen yönlerine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
6. Uygulanmasında öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri nedir?
7. Daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri nedir?

Yöntem

Bu kısımda araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin toplanması ve analizine yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

2013 Okul öncesi eğitim programındaki kazanımlarının uygulamada etkililiğinin değerlendirmesi konulu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma; sosyal veya beşeri bir sorunu bireylerin ya da grupların yüklediği anlamları ortaya çıkarma ve anlamaya yönelik bir araştırma yöntemidir (Creswell, 2013: 4). Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmasında; bir durumla bağlantılı olan yapılar (ortam, birey, süreç, olay vb.) bütün olarak araştırılır ve var olan durumu ne ölçüde etkiledikleri ve ne ölçüde etkilendikleri üzerine yoğunlaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 77).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Batman ili merkez ilçede görev yapan okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. Batman ili merkez ilçede 19 anaokulu ve 41 ilkokul bulunmaktadır. Bunlardan 19 anaokulu ve 12 ilkokulda görev yapan 147 okul öncesi öğretmenine ulaşılmış ve görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerden 59'u çeşitli gerekçelerle (yeterli ilgi ve alakanın gösterilmemesi, yeterli zamanın ayrılamaması vb.) değerlendirmeye alınmamış, böylece değerlendirme çalışmaya katılan 78 öğretmenle gerçekleştirilmiştir. Çalışma

grubu lisans veya lisansüstü eğitim görmüş öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemdeki ana düşünce önceden tespit edilmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmış olmasıdır. Söz konusu ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilir veya daha önceden oluşturulan bir ölçüt listesi uygulanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 112). Buradaki ölçüt, araştırmaya katkı sağlamak isteyen gönüllü ve istekli öğretmenlerin durumudur.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda genel olarak kullanılan bir araştırma yöntemi olan görüşme; en az iki kişi arasında gerçekleşen araştırmada cevap aranan sorular kapsamında ilgili şahıslardan veri toplama sürecidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013: 150). Görüşmeler yapı bakımından yapılandırılmış, yapılandırılmamış ve yarı yapılandırılmış olmak üzere üç grupta toplanmaktadır (Karasar, 2009: 167; Ekiz, 2009: 62). Bu süreçte katılımcılara yedi adet yarı yapılandırılmış soru yöneltilmiştir. Görüşler öğretmenlerle yüzyüze görüşmeler yapılarak elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin çözümlemesi için QSR N-VIVO 8 programı kullanılmıştır. Öğretmen görüşme forumları programa yüklenerek içerik analizine uygun olarak çözümlenmiştir. İçerik analizi; benzer olan verilerin belirli kavramlar ve temalar başlığı altında toplanması ve bunları okuyanların anlayabileceği bir şekilde düzenleyerek yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 227). Nitel araştırma verilerinin analizi dört aşamada gerçekleşir bunlar: “1-Verilerin kodlanması, 2-Temaların bulunması, 3-Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4-Bulguların tanımlanması ve yorumlanması” şeklindedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 228). Bu aşamaların ilk basamağı olan verilerin kodlanması analizi karmaşadan arındırma açısından ehemmiyetlidir. Kodlama verilerin açık bir şekilde tanınmasını ve sınıflandırılmasını sağlar. Bu sebeple kodlama veriler üzerinde yoğunlaşılması ve yorumlanmasına ortam sağlar (Ekiz, 2009: 77). Elde edilen çözümler neticesinde meydana çıkan kodlamalar belirtilmiştir. Ayrıca kodlamaları destekler nitelikte doğrudan alıntılar da metin içerisinde verilmiştir. Bu alıntılar verilirken üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan tırnak içerisinde ve italik yazı tipinde metindeki yerini almıştır. Ayrıca alıntılar başında bulunan harf ve rakamlar anlamlarıyla beraber Çizelge 1’de sunulmuştur:

Çizelge 1. Katılımcıların Kodlanmasına İlişkin Bilgiler

Öğretmen sırası	Cinsiyet	Mesleki tecrübe	Eğit ver. yaş grubu
1=1.Sıradaki öğretmen 2=2.Sıradaki öğretmen “=“ .Sıradaki öğretmen	Erkek=E Kadın= K	1=1-5 yıl arası mesleki tecrübe 2=6-10 yıl arası mesleki tecrübe 3=11-15 yıl arası mesleki tecrübe 4=16-20 yıl arası mesleki tecrübe 5=21 yıl ve üstü mesleki tecrübe	A=36-48 ay B=48-60 ay C=Diğer (60-66 ay)

Görüşmelerden alıntı yapıldığında cümle başında yer alan “1/K-1/C” kısaltmalarının açılımı şu şekildedir:

1/K=1.Sıradaki kadın öğretmen

1/C= 1-5 yıl arası mesleki tecrübe/Diğer(60-66 ay)

Araştırma kapsamında elde edilen veriler ham halinden çözümlenme aşamasına getirilinceye kadar bir uzman eşliğinde değerlendirilmiştir. Araştırma süresince çalışmayla ilgili uzman kişilerden

ayrıca görüşler alınmıştır. Verilerin analizi neticesinde ulaşılan kodlamalarla ilgili, belirlenen her tema için Cohen Kappa değeri hesaplanmıştır. Cohen Kappa formülü, soruları değerlendiren kodlayıcılar arasındaki güvenilirliğin hesaplanması için uygulanmıştır (Birgin ve Gürbüz, 2008: 166). Kappa seviye sıralamasına bakıldığında; .0-.20 arası “zayıf”, .21-.40 arası “ortanın altında”, .41-.60 arası “orta seviyede”, .61-.80 arası “iyi seviyede” .81-1.00 arası ise “mükemmel seviyede” olduğu belirtilmektedir (Viera ve Garrett, 2005: 362).

Elde edilen verilerin çözümlemelerinde ortaya çıkan toplam yedi temaya ilişkin kodlamalar iki kodlayıcı tarafından yapılmış ve uyum değerleri belirlenmiştir. “Günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklara ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin Kappa değeri. 622; “Etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine İlişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin. 609; “Etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki etkilerine ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin.733; “Gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin. 625; “Programın uygulanmasında güçlük çekilen yönler ile ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin. 667; “Programda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin. 743 ve son olarak “Programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin katılımcı görüşleri” temasına ilişkin. 667 olarak bulunmuştur. Çalışmanın Kappa değerinin. 609 ile. 743 arasında olduğu; bu bağlamda kodlayıcılar arasındaki uyumun iyi düzeyde olduğu görülmüştür.

Bulgular ve Yorumlar

Bu kısımda araştırma ile elde edilen bulgular ve bunların yorumlanmasına yer verilmektedir. Bulgular ilgili temalar ve alt temalar biçiminde ele alınmıştır ve uygun başlıklar altında sunulmuştur.

Günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklara ilişkin çözümlemeler

Eldeki veri kaynaklarının değerlendirilmesi sonucunda, ortaya çıkan kod listesi içerisinde günlük eğitim akışının getirdiği farklılıkları anlatan ifadeler, tek bir tema altında toplanmıştır. “Günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklara ilişkin katılımcı görüşleri” teması bu şekilde ortaya çıkmıştır. Ancak daha sonra bu temanın farklı alt temalara ayrıldığı görülmüştür. Bu alt temalar, “içerik”, “öğrenme süreci”, “hedef”, “diğer”, “değerlendirme” biçiminde sıralanmıştır. Ortaya çıkan ilk alt tema, “içerik” tir. Bu tema günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklarda, en fazla yüklemenin yapıldığı alt temadır. Bir sonraki alt tema ise “öğrenme süreci” dir. Bu alt temayı takiben “hedef” teması; “diğer” teması ve son olarak da “değerlendirme” teması takip etmiştir.

Çizelge 2. Günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklara ilişkin kodlamalar ve yükleme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Hedef	16
*Kazanımların daha sistemli edinilmesi	10
*Aylık planın tamamlayıcı olması	3
* Kazanım ve göstergelerin eklenmesi	3
İçerik	64
*Etkinliklerin detaylı olması	20
*Etkinlik türlerinin azalması	20
*Bütünleştirilmiş etkinlik modeli	15
*Her etkinlik için plan hazırlanması	5
*Etkinlik havuzunun yetersizliği	3
*Etkinliklerin tekrarlanması	1
Öğrenme süreci	48
*Planın uygulanmasında öğretmene kolaylık sağlaması	10
*Esnek ve Özgün	7

*Akıcı ve Anlaşılır	6
*Çocukların öğrenmesine katkı sağlaması	6
*Etkinliklerin kaynaştırma öğrencilerine uyarlanması	6
*Daha uygulanabilir olması	5
*Kullanışlı	3
*Sade	3
*Değerler eğitimi	1
Değerlendirme	8
*Değerlendirme yönteminin değişmesi	6
*Değerlendirme imkânının artması	2
Diğer	36
*Zamanın daha geniş olması	11
*Değişikliğin olmaması	7
*Fazla iş yükü getirmesi	7
*İsim değişikliklerinin olması	7
*Materyal kullanımının önerilmesi	2
*Değişimin şekil olarak görülmesi	2
Toplam	172

Çizelge 2’deki elde edilen bulgular neticesinde katılımcıların günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklardan hedeflere ilişkin görüşlere bakıldığında amaç ve kazanımın yerini kazanım ve göstergelerin aldığı ve bunların daha sistemli olduğu sonucuna varılmıştır. İçeriğe ilişkin görüşler incelendiğinde etkinlik türlerinin azaltılması ve buna bağlı olarak etkinliklerin birleştirilmesi ve etkinliklerdeki detayların arttığı belirlenmiştir. Öğrenme sürecinde öğretmenin plan uygulamada zorluk çekmediği ve programın özellik açısından nitelikli olduğu anlaşılmaktadır. Değerlendirme yönteminin değiştiği ayrıca değerlendirme sayısının arttığı varılan başka sonuçlardır.

Bu doğrultuda yapılan kodlamalardan örnekler aşağıda sıralanmıştır:

Etkinlik türlerinin azalmasına ilişkin bir öğretmen,

2/K-4/C “...Etkinlik türleri azalmıştır, en önemli değişim bence budur. Stajyer öğrenci ve öğretmenlerin bu planı anlatıp uygulamaları daha kolaydır...” derken bir başkası

51/K-1/B “...2013 okul öncesi eğitim programındaki etkinlik planının 2006 yılına göre farkı daha ayrıntılı olmasıdır. Her etkinlik için ayrı plan yapılmış olmasıdır...” görüşüyle etkinlik planının detaylı olmasını vurgulamıştır. Bir diğeri

73/K-2/B “...2013 etkinlik planı ....öğretmene kolaylık sağlayarak çocukları daha iyi tanımalarına fırsat tanımış çünkü öğretmenin yönlendirmesi daha açıklayıcı oluyor ve öğretmene daha fazla esneklik veriyor...” diyerek yeni planın öğretmene verdiği kolaylığı gerekçeleriyle ifade etmiştir. Başka bir katılımcı

72/K-2/B “...2013 planı hedeflere daha fazla odaklanarak hazırlandığını düşünüyorum. 2006 yılında ki etkinlik planı öğretmen ve öğrenci arasında karmaşık olduğunu ve bu nedenle hedeflere ulaşmakta zorluklar yaşıyordu...” diyerek kazanımların edinilmesinde düzenin önemine vurgu yapmıştır. Bir diğeri ise

61/K-1/B “...Ayrıca değerlendirme zamanının olması çocukların neyi kavrayıp kavramadıklarını bize daha çabuk gösteriyor. Bir sonraki etkinlik planına hazırlık oluyor...” diyerek değerlendirmenin çocuk üzerindeki olumlu katkısına değinmiştir.

Uygulama sırasında zamanın yeterince bol olduğunu söyleyen bir öğretmen,

56/K-2/B“...2006'daki günlük planda zaman sıkıntısı ve birebir uygulama yönünde zorlanmıyorduk. Ama 2013 etkinlik planını uygularken kısa sürede bitiyor ve boş zaman kalıyor. Bu sürede de çocuklar sıkılıyor. Çocuklar konuşmayı değil daha çok aktiviteyi sever görüşümce...”diyerek etkinliklerin kısa sürede bitmesine bağlı oluşan zaman boşluğundan söz etmektedir.

Etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine ilişkin çözümlemeler

Mevcut veriler değerlendirildiğinde, elde edilen serbest kod listesinde etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine ilişkin ifadeler rastlanmıştır ve bu veriler bir araya toplanmıştır. Böylece “*etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine İlişkin katılımcı görüşleri*” teması oluşturulmuştur. Yapılan detaylı incelemeler sonucunda, bu temanın alt temalara ayrıldığı tespit edilmiştir. Bunlar “*etkinlik planının kazanımları üzerindeki etkileri*”, “*etkinlik planının kazanımlarıyla ilişkisi*”, “*etkinlik planı özelliklerinin kazanım edindirmede etkileri*”, ve “*diğer,*” şeklindedir.

Çizelge 3. Etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine ilişkin kodlamalar ve yükleme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Etkinlik planının kazanımları üzerindeki etkileri	40
*Olumlu katkı sağlaması	21
*Etkinlik planlarının kazanım edindirmede araç olması	7
*Etkinlik planının kazanımları edinmede rahatlık sağlaması	6
*Etkinlik planının kazanımları somutlaştırması	3
*Değerlendirmenin kazanım edinmede olumlu katkı sağlaması	2
*Yeni fikirlerin ortaya çıkmasını sağlaması	1
Etkinlik planının kazanımlarla ilişkisi	36
*Etkinliklerin kazanımlarla uyumlu olması	18
*Etkinlik planının öğrenciye uygunluğu	8
*Etkinlik planının uygulanmasında sürecin önemli olması	5
*Etkinlikleri uygulamada ve kazanımların edinilmesinde öğretmenin rolü	5
Etkinlik planı özelliklerinin kazanım edindirmede etkileri	15
*Etkinlik planının sistemli olması	8
* Etkinliklerin detaylı olması	4
* Etkinlik planının sade olması	3
Diğer	10
*Etkinlik planının uygulanmasında karşılaşılan fiziksel engeller	4
*Eski programla benzer katkı sağlaması	4
*Yetersiz olması	2
Toplam	101

Etkinlik planının kazanımları edinmedeki rollerine ilişkin bulgular ışığında elde edilen sonuçların değerlendirilmesinde etkinlik planının kazanımları üzerindeki etkisinin olumlu olduğu, etkinlik planlarının kazanım edindirmede araç olduğu ve kazanımları edinmenin rahat olduğu saptanmıştır. Etkinliklerin kazanımlarla uyumlu olması ve planın öğrenciye uygun olduğu, etkinlik planının sistemli ve detaylı olduğu sonucuna varılmıştır.

Çizelge 3'te yer alan alt temaların içeriği hakkında bildirilen görüşler bakıldığında; Olumlu katkı sağladığını belirten katılımcılardan biri,

35/K-1/B “...Tabi ki hazırlıklı gitmek o gün vereceğin kazanımların bilincinde olmak öğretmen ve öğrenci açısından zamanın iyi kullanılmasına sebep olacaktır. Öğrencinin

öğrendiklerinin üzerinde durulmasına katkı sağlayacaktır...” şeklinde görüş bildirmiştir. Bir başka öğretmen ise

72/K-2/B “...Etkinlik planları çocukların kazanımları edinmeleri açısından güzel tüm etkinliklerin bir hedef doğrultusunda planlanması çocuğun hedefi daha kolay kazanmasını sağlıyor...” diyerek etkinlik planının sistemli ve uyumlu olmasına ilişkin görüş belirtmiştir.

Etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki etkilerine ilişkin çözümler

Öğretmen görüşme formlarından elde edilen veriler incelendiğinde etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki rollerine ilişkin kodlamalar "etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki etkilerine ilişkin katılımcı görüşleri" ana teması altında yer almıştır. Bu tema içerisinde beş alt temaya yüklem yapılmıştır. Bunlar; "etkinlik türleri üzerindeki işlemlerin kazanımlara etkisi", "etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki yeterliliği", "etkinliklerde bulunulması gereken özellikler", "etkinlik türlerinin yetersizliği" ve "etkinlik türlerinin aynı olması" olduğu görülmektedir. Bu temaya ilişkin yüklem sayılarına aşağıdaki Çizelge 4'te yer verilmiştir.

Çizelge 4. Etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki etkilerine ilişkin kodlamalar ve yüklem sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki yeterliliği	26
*Etkinlik türlerinin yeterli olması	15
*Her bir etkinlik türünün başka bir gelişim alanını desteklemesi	5
*Etkinlik türlerinin kazanım edinmeye katkı sağlaması	3
*Etkinlik türleriyle kazanımlara ulaşılması	3
Etkinliklerde bulunulması gereken özellikler	16
*Etkinliğin çocuğa uygun olması	12
*Etkinliklerde değerlendirmenin olması	2
*Etkinliklerin akıcı olması	2
Etkinlik türleri üzerindeki işlemlerin kazanımlara etkisi	15
*Etkinlik türlerinin birleştirilmesinin kazanım edinmeyi kolaylaştırması	10
*Farklı etkinlik türlerinin üretilmesi	5
Etkinlik türlerinin yetersizliği	11
Etkinlik türlerinin aynı olması	4
Toplam	72

Etkinlik türlerinin kazanım edinmedeki etkilerine ilişkin ulaşılan sonuçlarda, etkinlik türlerinin yeterli olması, etkinliğin çocuğa uygun olması ve etkinlik türlerinin birleştirilmesinin kazanım edinmeyi kolaylaştırması ortaya çıkan olumlu sonuçlardandır. Etkinlik türlerinin yetersizliğini ifade eden katılımcı görüşleri de mevcuttur.

Çizelge 4'teki temalara ilişkin referans olabilecek görüşlere bakıldığında; Etkinlik türlerinin yeterli olmasına ilişkin görüşlerini ifade eden bir öğretmen;

69/K-1/A “...Günlük eğitim akışı içerisinde yer alan etkinliklerin sadeleştirilmesi kazanımları daha kolay şekilde edinilmesine katkı sağlamış...” derken etkinliğin çocuğa uygun olmasının gerekliliğiyle ilgili görüş bildiren başka bir öğretmen,

6/K-2/B “...Çocukların kazanımları edinmeleri seçilen uygun etkinliğe bağlı. Etkinliğin çocukların gelişimine, ilgisine uygun seçilmesi lazım...” demiştir. Başka bir katılımcı ise

4/K-2/A “...Daha derli toplu her etkinlik türlerinin ayrı ayrı alınması zaman açısından gereksiz oluyordu. Bütünleştirilmiş etkinlik türlerinin tek etkinliği kapsamında faydalı oluyor...” diyerek etkinliklerin birleştirilmesinin yararına değinmiştir.

Gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin çözümlenmeler

Elde edilen verilerin çözümlenmesi ve ortaya çıkan kodların incelenmesi neticesinde, “gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin katılımcı görüşleri” ana temasının oluştuğu görülmüştür. Veri kaynaklarından elde edilen bulgular doğrultusunda, bu ana tema sekiz alt temaya bölünmüştür. Bu alt temalar; “kazanım ve göstergelerin özellikleri”, “kazanım ve göstergelerin ediniliş şekli,” “kazanım ve göstergelerin edinilmesini engelleyen durumlar”, “kazanımların az olması”, “kazanım ve göstergelerin yeterli olması”, “kazanım ve göstergelerin eski programla benzer nitelikte olması”, “gelişim alanlarının detaylandırılmış olması” ve “çocuklara olumlu katkı sağlaması” şeklinde sıralanmıştır.

Çizelge 5. Gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin kodlamalar ve yükleme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Kazanım ve göstergelerin yeterli olması	43
Kazanım ve göstergelerin özellikleri	24
*Açık ve anlaşılır	11
*Detaylı	7
*Yaşa uygun	6
Kazanım ve göstergelerin edinilmesini engelleyen durumlar	10
*İmkân eksikliği	3
*Her bölgeyle uyumlu olmaması	3
*Küçük yaş grubunda zorlanma	2
*Özel çocuklara uygun kazanım ve göstergelerin eksikliği	2
Kazanımların az olması	7
*Kazanım ve göstergelerin yetersizliği	4
*Kazanımların az olmasının faydalı olması	3
Gelişim alanlarının detaylandırılmış olması	7
Kazanım ve göstergelerin eski programla benzer nitelikte olması	7
Kazanım ve göstergelerin ediniliş şekli	6
*Çocuklara uygun olarak verilmesi	3
*Öğretmenin kazanımları esnekletirmesi	3
Çocuklara olumlu katkı sağlaması	6
Toplam	103

Gelişim alanlarındaki kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin elde edilen bulguların analizi neticesinde, kazanım ve göstergelerin; yeterli, açık, detaylı ve yaşa uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Kazanım ve göstergelerin edinilmesini engelleyen durumların olduğu bunlardan imkân eksikliği her bölgeyle uyumlu olmaması küçük yaş grubunda zorlanması saptanan diğer sonuçlardandır.

Çizelge 5’te kodlamalara kaynaklık ettiği düşünülen cümleler ayrıntılı bir şekilde verilmiştir. Bunlardan kazanım ve göstergelerin yeterliliğine ilişkin bir öğretmen,

2/K-4/C “...Kazanım ve göstergeler yeterlidir. Çünkü her gelişim alanında okul öncesi yaş grubunun normal şartlar altında sahip olması gereken tüm davranış yeterliliğini kapsamaktadır...” derken başka bir öğretmen

44/K-1/B “...2013 okul öncesi eğitim planı kazanım ve göstergeleri daha nettir...” cümleleriyle kazanım ve göstergelerin açık ve anlaşılır olduğunu belirtmiştir.

Programın uygulanmasında güçlük çekilen yönere ilişkin çözümler

Programın uygulama aşamasında ortaya çıkan güçlüklerle ilgili verilerin incelenmesi neticesinde, “programın uygulanmasında güçlük çekilen yönere ilişkin katılımcı görüşleri” teması oluşturulmuştur. Bu ana tema içerisinde altı ayrı alt temanın oluşmuştur. Bu alt temalar, en fazla yüklenme yapılandan en az yüklenme yapılarına doğru “öğretmenlerin karşılaştığı güçlükler”, “etkinliklerden kaynaklanan güçlükler”, “alt yapıdan kaynaklanan güçlükler”, “değerlendirmenin fazla olması”, “aile katılımının eksikliği”, ve “programın ayrıntılı olmaması” şeklinde sıralanmıştır.

Çizelge 6. Programın uygulanmasında güçlük çekilen yönere ilişkin kodlamalar ve yüklenme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Öğretmenlerin karşılaştığı güçlükler	29
*Yaş seviyesinin düşmesi	11
*Zaman sıkıntısı	6
*Güne başlama zamanı sıkıntısı	4
*Dil sorunu	3
*Kaynaştırma eğitimi olması	3
*Çocukları öğrenme merkezlerine yönlendirme	2
Etkinliklerden kaynaklanan güçlükler	18
*Etkinlik planının hazırlanması	8
*Etkinliklerin birbiriyle ilişkilendirilmesi	7
*Etkinliklerin yetersiz olması	3
Alt yapıdan kaynaklanan güçlükler	17
*Sınıftaki öğrenci merkezleri düzeninin yetersizliği	8
*Bölgesel farklılıkların gözetilmemesi	6
*Okul imkânlarının kısıtlılığı	3
Değerlendirmenin fazla olması	11
Aile katılımının eksikliği	6
Programın ayrıntılı olmaması	3
Toplam	84

Programın uygulanmasında güçlük çekilen yönere ilişkin ortaya çıkan katılımcı görüşlerinde öğretmenlerin karşılaştığı güçlüklerden yaş seviyesinin düşmesi, zamanın etkin kullanılamaması en çok tespit edilen sorunlardandır. Etkinlik planının hazırlanması, etkinliklerin birbiriyle ilişkilendirilmesi, etkinliklerden kaynaklanan güçlüklerden elde edilen sonuçlardır. Alt yapıdan kaynaklanan güçlükler, değerlendirme fazla olması, aile katılımının eksikliği saptanan diğer güçlüklerdendir.

Çizelge 6’daki tema ve alt temalara ilişkin katılımcı görüşlerine baktığımızda; Yaş seviyesinin düşmesine ilişkin görüş bildiren bir eğitimci;

39/K-2/B “...Eğitim programındaki eksiklik güçlükten değil de yaş grubunun düşürülmesinden dolayı programı uygularken zorlanmaktayım. Çocukların gelişiminde ayların bile önemli bir farkı var. 60 aylık çocuk etkinliği 48-52 aylık çocuk tamamlamayacak sınıf içerisinde oldukça sorun yaşatmaktadır...” cümlesiyle okul öncesi eğitime başlama yaşının düşmesinin

öğretmenlere güçlük verdiğini belirtmiştir. Plan hazırlamanın güç olduğuna ilişkin görüş bildiren başka bir öğretmen

13/E-1/B “...Her etkinlik için ayrı plan yapılması öğretmenin yükünü arttırıyor...” cümlesiyle bunu ifade etmiştir.

Sınıftaki öğrenci merkezleri düzeninin yetersizliğiyle ilgili görüş bildiren bir katılımcı;

20-K-1/A “...Sınıf ortamı küçük ve elverişsiz olduğu için öğrenme merkezlerini istenilen nitelikte hazırlanamıyor. Masa ve sandalyelere çocukların çarpma olasılığı daha fazla hele hareketli bir sınıfta kazalara daha fazla meyil verildi...” derken değerlendirmenin uzun oluşundan yakınan başka bir öğretmen

17/K-2/B “...Uygulamada güçlük çekilen noktası değerlendirmelerin uzun olması...” şeklinde görüş belirtmiştir.

Programda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin çözümler

Elde edilen nitel veriler incelendiğinde, programda karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara önerilen çözümlere yönelik kodlamalar belirlenmiştir. Bu kodlar, “programda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin katılımcı görüşleri” ana teması altında toplanmış; bu ana tema içerisinde, alt temalar ve alt kodlamalar belirlenmiştir.

Çizelge 7. Programda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin kodlamalar ve yükleme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
KARŞILAŞILAN SORUNLAR	82
Donanım kaynaklı sorunlar	25
*Materyal eksikliği	15
*Sınıfların fiziki sorunları	8
*Kaynak eksikliği	2
Zaman kaynaklı sorunlar	13
*Plan hazırlama sürecinin çok zaman alması	11
*Eğitim öğretime ayrılan sürenin uzun olması	2
Öğretmenlerin bilgilendirilmemesi	12
Çocuk merkezli sorunlar	11
*Yaş gruplarının karışık olması	7
*Öz bakım becerileri eksikliği	2
*Programın çocuğa uygun olmaması	2
Dış etkenlerden kaynaklanan sorunlar	8
*Farklı çevre şartları	5
*Aileden kaynaklanan sorunlar	3
Etkinlik planının sınırlandırılması	5
Sınıfların kalabalık olması	5
Değerlendirmenin zor olması	3
Toplam	82
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	56
Etkinlik planıyla ilgili öneriler	19
*Program esnek olmalı	7
*Değerlendirme yeniden düzenlenmeli	6
*Program bölgelere uyarlanmalı	3
*Kazanım ve göstergeler azaltılmalı	1
*Kazanım ve göstergelerin verilmesinde çevresel destek verilmeli	1

*Etkinlikler somutlaştırılmalı	1
Program geliştirme sürecindeki öneriler	16
*Öğretmenler iyi eğitilmeli	10
*Öğretmen görüşleri alınmalı	6
Donanım Önerileri	14
*Uygun sınıf ortamı düzenlenmeli	5
*Materyaller arttırılmalı	4
*Program geliştirmeden önce alt yapı hazırlanmalı	3
*Öğretmene kaynak desteği verilmeli	2
Veliler bilinçlendirilmeli	5
İş yükü azaltılmalı	2
Toplam	56

Programda karşılaşılan sorunlara bakıldığında donanım kaynaklı sorunlardan; materyal eksikliği, sınıfların fiziki problemleri zaman kaynaklı sorunlardan; plan hazırlama sürecinin çok zaman alması çocuk merkezli sorunlardan; yaş gruplarının karışık olması karşılaşılan en önemli sorunlardandır. Ayrıca öğretmenlerin bilgilendirilmemesi, sınıfların kalabalık olması ve etkinlik planının sınırlandırılması karşılaşılan diğer sorunlardandır.

Karşılaşılan sorunlara karşı üretilen çözüm önerilerine bakıldığında programın esnekleştirilmesi değerlendirilmesinin yeniden düzenlenmesi öğretmenlerin; iyi eğitilmeleri, program geliştirme sürecinde görüşlerinin alınması çözüm için öngörülen sonuçlardandır. Ayrıca uygun sınıf ortamlarının düzenlenmesi velilerin bilinçlendirilmesi diğer çözüm önerilerindedir.

Çizelge 7’den de anlaşıldığı gibi bu temaya ilişkin yüklemeler, incelendiğinde iki ayrı alt kategoriden türeyen alt temalara ulaşılmıştır. Programda karşılaşılan sorunlar kategorisinde “donanım kaynaklı sorunlar”, “çocuk merkezli sorunlar”, “zaman kaynaklı sorunlar”, “dış etkenlerden kaynaklanan sorunlar” ve “diğer sorunlar” alt temalarına ulaşılmıştır. Programda karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerisinde ise “diğer öneriler”, “program geliştirme sürecindeki öneriler”, “etkinlik planıyla ilgili öneriler” ve “donanım Önerileri” alt temaları oluşturulmuştur. Aşağıda bu tema ve alt temalara ilişkin daha detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Karşılaşılan Sorunlar

Materyal yoksunluğundan yakınan bir öğretmen;

19/K-2/B “...Materyal eksiklerimiz var. Çocuğun yaparak yaşayarak öğrenmesinde fiziki ortam ve materyal gibi olanakların geliştirilmesi ve arttırılması bizler için elzemdir...” derken plan hazırlamanın çok zaman aldığı belirten bir katılımcı

38/K-1/B “...Plan hazırlamak için çok fazla zaman ayırmamız gerekmektedir. Bu öğretmenin verimliliğini düşürmekte bunlara ayırdığımız süreyi eğitimde harcamamız ve bu konuda geliştirici etkinliklerle katılmamız daha iyi...” yönünde görüş açıklamıştır. Bir başka öğretmen

15/E-1/C “...Sınıfların karışık yaş grubu olması (36 ay 48 ay 71 ay) yönünde zorluklar yaşıyorum...” diyerek farklı yaş gruplarının aynı ortamda eğitim görmelerinden kaynaklanan sorunu belirtmiştir. Bir başka öğretmen ise

8/K-2/B “...Program değişimi ile ilgili bu işin mutfağında olan biz öğretmenlerin hiçbir şekilde fikrimizin alınmaması çok ilginç...” diyerek bu süreçten habersiz olmaktan duyduğu rahatsızlığını ifade etmiştir.

Çözüm Önerileri

Bir katılımcı programın esnek olması gerektiğiyle ilgili,

57/K-1/B “...Çocukların kazanımlar doğrultusunda davranışları geliştirmek için uygulamalarda değişiklik yapabilecek esnek çalışmalar olmalıydı...” derken öğretmenlerin iyi eğitilmesiyle ilgili görüş bildiren bir katılımcı ise;

5/K-1/B “...Yeni programda en üst düzeyde faydalana bilmemiz için öğretmenlere yönelik programlar daha net anlaşılmasını sağlayacak çalışmalar seminerler yapılmasını faydalı buluyorum...” şeklinde görüş bildirmiştir.

Programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin çözümler

Programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin öğretmen görüşlerinden elde edilen bulgular incelendiğinde yeni programın eski programdan farklılıklarına ilişkin kodlamalar “programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin katılımcı görüşleri” ana teması altında toplanmıştır. Bu tema içerisinde dört alt temaya yükleme yapılmıştır. Bu alt temalar; “program özellikli farklılıklar”, “planlarla ilgili farklılıklar”, “programın yeterliliğine ilişkin” ve “diğer”dir. Çizelge 8’de bu ana tema içerisinde yer alan alt temaları, yükleme sayılarını göstermektedir.

Çizelge 8. Programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin kodlamalar ve yükleme sayıları

Alt temalar	Öğretmen Görüşleri (f)
Program özellikli farklılıklar	46
*Programın daha ayrıntılı düzenlenmesi	17
*Öğrenci merkezli olması	13
*Yeni programın daha esnek olması	9
*Oyun temelli olması	4
*Yaratıcılığın ön planda olması	3
Planlarla ilgili farklılıklar	22
*Değerlendirme yönteminin değişmesi	11
*Planın hazırlanması	6
*Yıllık plan yerine aylık planın gelmesi	5
Programın yeterliliğine ilişkin	10
*Uygulamada daha etkili olması	7
*Daha faydalı olması	3
Eski programla benzer olması	6
Gereksiz evrak fazlalığı	5
Aile katılımının artması	2
Toplam	91

Programın daha önceki yıllarda uygulanan programdan farklılıklarına ilişkin elde edilen bulguların çözümlenmesi neticesinde programın; daha ayrıntılı, öğrenci merkezli, daha esnek ve oyun temelli olduğu saptanmıştır. Planlarla ilgili farklılıklardan değerlendirme yönteminin değiştiği belirlenmiştir. Ayrıca yeni programın daha uygulanabilir olduğu ve daha faydalığı olduğu ortaya çıkan diğer sonuçlardandır.

Çizelge 8’de geçen bu ana tema, alt tema ve alt kodlamalara ilişkin detaylı bilgi aşağıda sunulmuştur. Programın daha ayrıntılı düzenlenmesiyle ilgili bir katılımcı

74/K-1/B “...Yeni planın daha detaylı olması ve alternatif etkinlikler sunması ayrıca ihtiyaç duyulan öğrencilere uyarılama yapılması...” şeklindeki açıklamasıyla programın ayrıntılı bir şekilde ele alındığı belirtmektedir. Bir başka öğretmen;

20-K-1/A “...Değerlendirme kısmı ise daha ayrıntılı hem günü değerlendiriyorsun hem de betimleyici sorular soruyorsun, pekiştirme anlamında daha güçlü...” görüşüyle değerlendirme sürecinin çocukların öğrenmelerine yaptığı katkıyı vurgulamıştır. Yeni planın uygulamada daha etkili olduğunu belirten bir katılımcı

36-K-1/A “...Yeni programın eskisine göre daha uygulanabilir...” demiştir.

Sonuç ve Tartışma

Günlük plan yerine gelen günlük eğitim akışının getirdiği farklılıklara ilişkin sonuçlar neticesinde; etkinlik türlerinin azalması ve var olan etkinliklerin birleştirilerek detaylı bir şekilde sunulması özellikle vurgulanmıştır. “Bütünleştirilmiş etkinlik, birden fazla etkinliğin uygun geçişlerle bir araya getirilmesinden oluşur” (MEB, 2013: 43). Etkinliklerin bir araya getirilerek uygulanması ve etkinlik sayılarının birleştirilmesi sonucunda azaldığı ortaya çıkan yeni etkinliğin detaylı olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenme süreciyle ilgili, planın öğretmenlere kolaylık sağladığı, kullanışlı ve anlaşılır olduğu ve esnek olması açısından çocuğu süreç içerisinde aktifleştirdiği belirlenmiştir. Yeni eğitim programıyla ilgili Adana ilinde yapılan benzer bir çalışmada Özsrkıntı, Akay ve Bolat (2014: 322) programın, öğretmeni ve öğrenme öğretme sürecini esnekleştirdiği, öğretmenlerin programı basit, sade ve anlaşılır buldukları saptanmıştır. Bu çalışma mevcut araştırmayı desteklemektedir. Şıvgın’ın (2005:125) konuyla ilgili yaptığı çalışmada ise günlük planların açık ve anlaşılır olduğu sonucu da bulunmaktadır.

Araştırma sonucunda planların hedefler boyutunda yapılan değişiklikte kazanım ve göstergelerin eklendiği ve bunların sistemli olduğu ayrıca aylık planında eğitim sürecini tamamladığı belirlenmiştir. MEB (2013: 15) programında kazanım ve göstergelerin temel alındığı bu bağlamda çocukları tüm yönleriyle desteklemeyi hedeflediğinden dolayı gelişim alanlarının tamamıyla ilgili kazanım ve göstergeler eğitim planlarında sistemli bir şekilde ele alınması gerektiği belirtilmiştir. Aylık planın tamamlayıcı olmasıyla ilgili olaraksa; öğretmenin ay içerisinde alması gereken kazanım, gösterge ve kavramları belirleyebilmek için çocukların düzenli olarak gözlemlendiği bir gözlem formu bulunmalıdır (MEB, 2013: 50).

Değerlendirmeyle ilgili değişikliğe baktığımızda değerlendirmenin yapıliş yönteminde bir değişimin olduğu ayrıca değerlendirme yapma imkânının arttığı üzerinde durulmuştur. Yeni programın eski programa kıyasla değerlendirmeyle ilgili getirdiği farklılıklara bakıldığında günü değerlendirmenin, aylık planı şekillendirdiği tüm aylık planlarında değerlendirilmesinin sonucunda yıllık değerlendirmenin yapıldığı anlaşılmaktadır (MEB, 2013: 50). Değerlendirmenin olumlu yönde değiştiğine ilişkin Özsrkıntı ve diğ. (2014: 321) elde ettikleri sonuçlarda öğretmenlerin değerlendirme yaparken betimleyici, duyuşsal, kazanımlara ve yaşamla ilişkilendirmeye yönelik sorularla yapılmasını olumlu bulmuşlardır. 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme ögesine ilişkin öğretmenlerin çocuğu değerlendirme araçlarını bazen uyguladıkları ve uygulamalar sırasında sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir (Dilek ve Duman, 2014:157).

Etkinlik planının çocukların kazanımları edinmelerine ilişkin ulaşılan sonuçlara bakıldığında; etkinlik planının kazanım edinme sürecine, olumlu katkı sağladığı, araç olduğu ve rahatlık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca değerlendirmenin de kazanım edinmeyi kolaylaştırdığı tespit edilmiştir. Öğretmen, çocukların gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak, ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda, programda yer alan değişik kazanım, gösterge ve kavramları kullanarak çeşitli etkinlikler hazırlayarak programın uygulanmasında rahat bir ortam kazanmaktadır (MEB, 2013: 51). Okul öncesi eğitim programı günlük sınıf içi etkinlikleri düzenlemede öğretmen yol göstermenin yanı sıra varılmak istenen hedeflere kapı açar (Öztürk ve diğ. 2013: 17). Konuyla ilgili yapılan çalışmada etkinlik planının öğretmen açısından, program açısından ve çocuk açısından yapılması öğretmenler tarafından olumlu bir değişiklik olarak algılanmıştır (Özsrkıntı ve diğ., 2014:

328). Etkinliklerin kazanım edinmede araç olmasına ilişkin, ele alınan konunun öğretimi değil, o konu yardımı ile kazanım ve göstergelerin gerçekleştirilmesi önemlidir (Aral ve diğ., 2001: 65; MEB, 2013: 16). Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da öğretmenlerin konuları, hedeflere ulaşmak için bir araç olarak gördüğü tespit edilmiştir (Akkaya, 2009: 99; Dilek ve Duman, 2014:157).

Ulaşılan diğer sonuçlardan etkinlik planlarının; kazanımlarla uyumlu olması, öğrenciye uygunluğu ve öğretmenin süreç içerisindeki önemli görevi dikkat çeken diğer ayrıntılardandır. Kazanımların gerçekleşmesinde basitten karmaşığa, somuttan soyuta bir sistem dâhilinde gerçekleşir. Bu durum öğretmenin kazanım ve göstergeleri iyi bilip öğrenim süreçlerini bu doğrultuda hazırlaması gerektiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır (Öztürk ve diğ., 2013: 17; Aral ve diğ., 2001: 51-53). Güler'in (2001:154) yaptığı benzer bir çalışmada öğretmenlerin konuyla hedeflerin uyumlu olduğu yönde görüş bildirdiği belirtilmektedir. Etkinlik planının özelliklerinden sistemli, detaylı ve sade olmasının kazanım edinmeye olumlu katkı sağladığı belirtilmiştir. Plan öğretmene yol gösterdiği için ve bu bir sistem dâhilinde olduğu için öğretmene kolaylık sağlamaktadır (Aral ve diğ., 2001: 63). Bu sonuçlarda da anlaşılacağı üzere etkinlik planı sistematik olmakla birlikte verilmek istenen başlıklar sade içerikte de detaylandırıldığı görülmektedir.

Yeni programdaki etkinlik türlerinin kazanımları edinmedeki rollerine ilişkin sonuçlara bakıldığında, etkinlik türlerinin yeterli olduğu, etkinlik türlerinin kazanımları edinmede basamak olduğu, her bir etkinlik türünün farklı bir gelişim alanını desteklediği ve kazanım edinmeye katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmenler belli bir kazanıma yönelik etkinlik oluşturma aşamasında göstergeler yol gösterici olmaktadır. Bu şekilde, kazanımı içine alan etkinliklerin yazılmasına ve uygulanmasına ortam sağlayacaktır (MEB, 2013: 18). Hedeflerin gelişimsel olması onları kazandırmada birer araç olabilecek birçok etkinliğin seçimine imkân tanır. Ayrıca konular çocuğun zihninde bir bilgi dağarcığı oluşturmak yerine eğitim durumunu düzenleyici hedefe ulaştıracak bir basamaktır (Aral ve diğ., 2001: 80).

Kazanım edinme sürecinde etkinlik türlerinde bulunması gereken özelliklerle ilgili olarak etkinliklerin çocuğa uygun olması, akıcı olması ve değerlendirmenin olmasının önemi belirlenmiştir. Etkinlik türleri üzerindeki işlemlerin kazanımlara etkisiyle ilgili ise etkinliklerin birleştirilmesinin ve farklı etkinlik türlerinin üretilebilmesinin kazanım edinmeyi kolaylaştırdığı görülmüştür. Çocuklara verilecek eğitimin gerekçesi, hedef ve hedef davranışlar vermektir. Çocukların yeni davranışları kazandırmak ve istedik yönde çocuğu iyi düzeye çıkarmak, eğitimin niçin yapıldığını belirlemek hedefleri tanımlamaktadır (Kandır ve diğ., 2010: 13). Hedeflere ulaştıracak eğitim sürecinin oluşturulmasında, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik uygun öğretim yöntemlerinin belirlenmesi, öğrenmenin kalıcılığı açısından önemlidir (Zembat ve Zülfiyar, 2006: 590). Konuyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında etkinliklerin birleştirilmesine ilişkin Uzun (2007: 58) anasınıflı öğretmenlerinin büyük bir kısmı program hazırlama aşamasında birden fazla etkinliği bir araya getirerek belirledikleri hedefler doğrultusunda kendi içinde bütünlüğü olan eğitim durumları hazırladıkları görülmüştür. Programın çocuğa uygun olmasıyla ilgili öğretmenlerin eğitim sürecinin planlanmasında, çocukların seviyelerine uygun, farklı ve üretici nitelikteki etkinliklere yer verdikleri görülmüştür (Akkaya, 2009: 99). Bu sonuçlar, mevcut araştırmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

2013 okul öncesi eğitim programındaki, kazanım ve göstergelerin yeterli olduğuyla ilgili yoğun bir katılımcı görüşü mevcuttur. Kazanım ve göstergelerin açık, detaylı ve yaşa uygun olduğu görülmüştür. Özsırkıntı ve diğ. (2014:319-325) öğretmen görüşlerini yansıttıkları çalışmalarında kazanım ve göstergeleri, etkinlikleri hazırlama aşaması ve çocukların gelişim görevlerini yerine getirmesi açısından yeterli buldukları, ayrıca kazanımların basitleştirilmesinin ve açıklamalarıyla beraber yazılmasının daha anlaşılır hale geldiği ifade edilmektedir. Başka bir çalışmada öğretmenlerin amaçların uygulanabilir olduğu şeklinde görüş bildirdikleri görülmektedir (Dilek ve Duman, 2014: 157). Kazanım ve göstergelerin edinilmesini güçleştiren durumlar; imkân eksikliği,

özel gereksinimli bireylere uygun kazanım ve göstergelerin olmayışı ve küçük yaş grubunda zorlanmanın olması şeklinde ayrıldığı görülmüştür. İmkânların dar olmasına ilişkin görüş bildiren öğretmenler, eğitim ortamındaki materyal eksikliğinin, programın uygulanmasını olumsuz etkileyeceği sonucuna varmışlardır (Akkaya, 2009: 99). Başka bir çalışmada ise kaynaştırma öğrencilerine yönelik kazanım, gösterge ve uyarlamalara yer verilmesinin okul öncesi eğitimde önemli bir basamak olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Özsırkıntı ve diğ.,2014: 328). Kazanımların ediniliş şekliyle ilgili olaraksa öğretmenin kazanımları esnekletirmesi ve çocuğa uygun verilebilmesi hususu dile getirilmiştir. Bununla ilgili bir araştırmada ulaşılan sonuç bağlamında öğretmenlerin kazanım ve göstergeleri çocukların gelişim özelliklerine uygun bir şekilde seçmesi ve çocukların gelişim özelliklerine göre kazanım ve göstergelere ekleyebilmesi, öğretmenleri daha esnekletirmekte ve programın şekillenmesinde çocukların gelişim özelliklerini dikkate almaktadır.

2013 okul öncesi eğitim programında öğretmenin karşılaştığı güçlüklerle ilgili okul öncesi eğitime başlama yaşının düşmesi, güne başlama zamanından kaynaklanan güçlükler, çocukları merkeze yönlendirmede karşılaşılan sıkıntılar, eğitimin özel gereksinimli öğrencilere uyarlanmasının zor olması ayrıca çocukların dil problemi yaşadıkları bunun göstergesi olarak Türkçe konuşmada zorlandıkları şeklindedir. Okul öncesi eğitim yaş aralığı 4+4+4 eğitim sistemine geçişle beraber 37-72 ay arası sınır 37-66 ay arasına düşürülmüştür (MEB, 2012: 14). Bu durumda yaş aralığının düştüğü ve öğretmenin zorlanabileceği düşüncesi desteklenmektedir. Belirli bir öğrenme merkezinde oynayacak çocukların sayısından kaynaklanan bir anlaşmazlık durumunda öğretmen oyun oynama süresini kısıtlayabilir (MEB, 2013: 37). Öğretmenin merkezlerin sürelerini sınırlandırması öğrencilerin taleplerinin karşılanmasına imkân tanıyacaktır. Özel gereksinimli çocuklara ilişkin öğretmenlerin hazırladıkları etkinliklerde onlara uygun uyarlamalar yapmaları gerektiği istenmektedir (MEB, 2013: 17). Öğretmenlerin bu uyarlamaları yapmaları özel gereksinimli çocukların öğrenimini destekleyecektir. Yapılan başka bir çalışmada öğretmenlerin, programda bulunan günlük plan akışında yer alan güne başlama zamanını önemli bir değişiklik olarak gördükleri sonucuna varılmıştır (Özsırkıntı ve diğ., 2014: 328). Mevcut sonuçla farklılık gösteren bu sonucun haricinde var olan çalışmayı destekleyici veli ve öğretmenlerin görüşlerinin alındığı bir başka çalışmada kaynaştırma eğitimiyle ilgili sorunlar olduğu ayrıca Türkçe-dil etkinliklerinin geliştirilmesi gerektiği sonucu da mevcuttur (Düşek, 2008: 186).

Etkinliklerden kaynaklı güçlükler arasında etkinlik planının hazırlanma aşamasının güçlüğü, etkinlikleri birbiriyle ilişkilendirmenin zor olması ve bu bağlamda etkinliklerin yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Etkinlikler bütünleştirilebileceği gibi ayrı ayrı hazırlanabilir, farklı konulardan, etkinlik, ortam ve materyallerden yararlanılması eğitim durumunu zenginleştireceği öngörülmektedir (MEB, 2013: 15). Varılan bu sonuç çerçevesinde öğretmenlerin etkinlikleri birleştirmesi şart değil sadece öneridir. Edinilmesini amaçladığı kazanımların gerçekleşmesi boyutunda yararlanmak istediği konu ve materyaller öğretmenin isteğine bırakılmıştır.

Alt yapıdan kaynaklanan güçlüklerle ilgili eğitim programında gerçekleştirilmesi istenen sınıf düzeninin oluşturulmasında sınıfın fiziki yapısına bağlı problemlerle karşılaşıldığı görülmüştür. Özsırkıntı ve diğ. (2014: 325) yaptığı çalışmada programda karşılaşılan en önemli sorunun sınıf ortamının yeni programa uygun olmaması ve bu nedenle merkezlerin oluşturulamaması olduğudur. Değerlendirmenin fazla olduğu ve ailelerin etkinliklere katılmalarda isteksiz davrandıkları varılan diğer sonuçlardandır. Okul öncesi eğitimin süreç odaklı bir eğitim olması, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya çıkarmaktadır (MEB, 2013: 17). Değerlendirmenin, günü değerlendirme, genel değerlendirme ve aylık plan değerlendirme şeklinde olması öğretmenlerce fazla olarak görülmektedir. Bunun yerine bir genel değerlendirmenin yeterli olacağı belirtilmiştir.

Yeni programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlarla ilgili donanım kaynaklı sorunların öne çıktığı görülmüştür. Bunlar; materyallerin eksikliği, sınıfların fiziki sorunları ve kaynak eksikliği sorunlarıdır. Mevcut bu sorunların okul öncesi eğitim kurumlarının genel sorunu olduğu konuyla ilgili yapılan çalışmalardan anlaşılmaktadır (Güler, 2001: 162; Çaltık, 2004: 254; Şıvgın, 2005: 127; Düşek, 2008: 184; Akkaya, 2009: 100; Kandır ve diğ., 2009: 384). Karşılaşılan bir diğer sorun plan hazırlama sürecinin uzun zaman alması şeklindedir. Çocuk merkezli sorunlara bakıldığında; farklı yaş gruplarının aynı ortamda eğitim alması, öz bakım becerileri açısından problemlerin olması ve çocuğa uygun olmadığıyla ilgili sonuçlar belirlenmiştir. Öğretmenlerin günlük eğitim planı akışını gerekli olmadığı ve çok zaman alan bir değişiklik olarak görmelerinin sebebi planlama sürecine fazla vakit ayırmak istememeleri olarak düşünülebilir (Özsirkinti ve diğ., 2014: 325). Başka bir çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin 2006 okul öncesi eğitim programındaki planların hazırlanışında güçlük çekmedikleri belirlenmiştir (Akkaya, 2009: 99). Düşek 'in (2008: 184) yaptığı çalışmada ise öz bakım becerilerine ilişkin veli ve öğretmenlerden destek alınarak özbakım becerilerini geliştirecek etkinlikler yapılması gerektiği belirtilmiştir. Farklı yaş gruplarının aynı ortamda eğitim almasının sebebi ilköğretime başlama yaşıyla okul öncesi eğitime alınacak yaş aralığının tam olarak ayrılamaması olduğu düşünülebilir.

Karşılaşılan sorunlardan öğretmenlerin süreç içerisinde bilgilendirilmemesi etkinlik planının öğretmeni sınırlandırdığı, sınıfların kalabalık olması ve değerlendirmenin zor olması diğer sorunlardır. Ntumi (2016: 54) yaptığı çalışmada Okul öncesi öğretmenlerinin erken çocukluk müfredatının uygulanmasında birçok zorlukla karşılaştıklarını tespit etmiştir. Bunlardan en önemlisi, çoğu okul öncesi öğretmenin erken çocukluk müfredatını anlamadığı, okul öncesi öğretmenlerinin erken çocukluk müfredatını uygulamalarına yardımcı olacak yeterli eğitim ve öğretim materyallerine sahip olmadıkları, ebeveynlerin kendilerini eğitime almadıklarıdır. Yeni programa ilişkin hizmet içi eğitimin geç verilmesi veya yeterli verilemeyişi öğretmenin bilgilenmesi geciktirmektedir (Çaltık, 2004: 253; Şıvgın, 2005: 127; Özsirkinti ve diğ., 2014: 325). Sınıfların kalabalık olmasından yakınan araştırma sonuçları mevcut araştırmayı desteklemektedir (Çaltık, 2004: 254; Dilek ve Duman, 2014: 157; Özsirkinti ve diğ., 2014: 328). Ulaşılan bir diğer sonuç olan değerlendirmenin zor olmasına ilişkin gerekçe olarak günü değerlendirme sonunda çocuklara sorulan açık uçlu sorulara cevap aranma sürecinin zorluğu gösterilmektedir. Bu süreci verimli gören Özsirkinti ve diğ., (2014: 321) ise etkinlik planında betimsel, duyuşsal, kazanımlara yönelik ve yaşamla ilişkilendirme sorularıyla yapılmasının, öğretmenler tarafından değerlendirme açısından olumlu bir değişiklik olarak görüldüğü belirtilmiştir. Akkaya (2009: 99) ise yaptığı çalışmada 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme boyutu uygulamasının olumsuz olarak belirlendiği sonucuna varmıştır. Yapılan başka bir çalışmada öğretmenlerin büyük bir kısmının değerlendirme yapma hususunda farklı gerekçelerle güçlük yaşadıkları belirlenmiştir (Kandır ve diğ., 2009: 384).

Yeni programda karşılaşılan sorunlara ilişkin çözüm önerilerine bakıldığında etkinlik planına ilişkin; programın esnek olması gerektiği, değerlendirmenin yeniden düzenlenmesi ve programın bölgelere uyarlanması önerilmektedir. Programın esnekliğine ilişkin; "çocuğun, fiziksel çevrenin ve ailenin değişen özelliklerine göre uyarlanmaya ve bireyselleştirilmeye uygundur" (MEB, 2013: 15). Öğretmen görüşlerinin genel olarak incelenmesi neticesinde programın esnek olduğu ortaya çıkmıştır. Programın daha esnek olması gerektiği önerisi de öğretmene plan hazırlama sürecinde verilecek esneklik olarak düşünülebilmektedir. Eğitim programların bölgelere özgün olmasına ilişkin sonuçlara bakıldığında Düşek (2008: 186) okul öncesi eğitim programları bazı ölçütler sabit kalmak şartıyla bölgelere uygun bir şekilde ayrı ayrı hazırlanması gerektiğini önermektedir. Bu sonuçlar mevcut araştırmayı destekler niteliktedir.

Program geliştirme sürecinde öğretmenlerin, görüşlerinin alınması ve programın güncellenmesiyle sağlıklı bir eğitim almaları önerilmektedir. Bu görüşleri destekleyici çalışmalarda öğretmenlere hizmet içi eğitim yoluyla program tanıtımı yapılması vurgulanmıştır (Cömert, 2003:

115; Çaltık, 2004: 265; Dilek ve Duman, 2014: 157). Öğretmenin program geliştirme sürecindeki katkısına ilişkin; Şıvgın (2005: 127) program geliştirme çalışmaları yapılırken, programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşlerinin daha fazla alınması gerektiğini ifade etmiştir. Uygun sınıf ortamının düzenlenmesi, materyal desteği verilmesi, program geliştirmeden önce alt yapının tesisi ve öğretmenlerin kaynak açısından desteklenmesi donanımsal öneriler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca velilerin bilinçlendirilmesi ve gereksiz iş yükünün azaltılması gerektiği önerilen diğer durumlardır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalarda mevcut çalışmayı destekleyecek çalışmalara bakıldığında; araştırmalar neticesinde, okul öncesi eğitim programının uygulamadaki başarısının yükseltilebilmesi için fiziksel şartlar, sınıftaki çocuk sayısı ile ilgili düzenlemeler yapılması gerekmektedir (Dilek ve Duman, 2014: 157; Düşek, 2008: 186). Öğretmenlerin alanda gerçekleştirecek yenilikleri takip edebilecek yayınlar kitap ve dokümanın gönderilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu sonuca destek olarak Cömert (2003: 115) program kitabının uygulamaya geçirilmeden önce öğretmenlere ulaştırılması gerektiğini ayrıca araç gereçler artırılması gerekli olduğu belirtmiştir. Çaltık'ın (2004: 264-265) yaptığı araştırmada öğretmenlerin, aileleri eğitim sürecine kattıkları bunu veli toplantıları, bilgilendirmeler, gezi vb. şeklinde yaptıkları belirtilmiştir.

2013 okul öncesi eğitim programındaki farklılıklara bakıldığında program özellikli farklılıklar ilk sırada yer almaktadır. Programın daha ayrıntılı olduğu, öğrenci merkezli, daha esnek, oyun temelli ve çocukları üretime teşvik edecek yönlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi öğrenimde oynayarak öğrenme etkinliğini kanıtlamıştır. Oyun, öğretmenlerin okul öncesi uygulamalarında, bu oyunu ilgi çekici kılmasında, öğretim ve öğrenme sürecinde gerçekleştirilen her aktivitede tüm unsurlarının uygulanması için ideal olan bir öğrenme yaklaşımıdır (Ismail, Hashim, Anis, Ismail ve Ismail, 2017:143). Özsrkıntı ve diğ. (2014: 324-325) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yeni programda en önemli değişiklikler olarak öğrenci merkezli ve esnek bir yapıya sahip olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca programın çocukların oyun yoluyla öğrenmesine imkân tanıdığı da ifade etmişlerdir. Bir diğer çalışmada Düşek (2008:170) okul öncesi eğitim programının olumlu yönlerinden, programın esnek ve öğrenci merkezli olduğunu belirtmiştir.

Planlarla ilişkin; değerlendirme yönteminin ve plan hazırlama yönteminin değiştiği ayrıca yıllık plan yerine aylık planın geldiği görülmüştür. Konuyla ilgili yapılan benzer bir çalışmada araştırmada değerlendirme yönteminin değişikliğine ilişkin, programda bulunan değerlendirme kısmının; etkinlik planında “betimsel”, “duyuşsal”, “kazanımlara yönelik” ve “yaşamla ilişkilendirme” sorularıyla yapılmasının öğretmenlerce olumlu görüldüğü belirtilmiştir (Özsrkıntı ve diğ., 2014: 328).Yapılan mevcut araştırmada, plan hazırlama aşamasında öğretmenlerin çocukların kazanımları edinip edinmediği değerlendirilerek çocuğa uygun etkinlikler verilmesine imkan tanımaktadır. Programın daha faydalı olduğu ve uygulamada daha etkili olduğu, eski programla benzer yönlerinin olduğu gereksiz evrak yoğunluğu oluşturduğu ve aile katılım çalışmalarının arttığı varılan diğer sonuçlardır. Aile katılım faaliyetlerinin arttığıyla ilgili sonuçlara ilişkin; bütünleştirilmiş aile destek programının öğretmenin aileyi daha iyi tanmasına imkân sağladığı, ailelerin süreçte aktif olması ve okul-aile iş birliğinin artırılmasında önemli bir basamak olduğu belirtilmiştir (Özsrkıntı ve diğ., 2014: 328). Eğitim sürecinde özel gereksinimli bireylerin düşünülmesi, etkinliklerin tercihinde öğretmenlere esneklik tanınması, değerlendirme sürecinin çok yönlü olmasıyla öğrencilerin kontrolünün artması programın faydalı ve etkili olduğu düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Öneriler

Araştırma ile elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki önerilerde bulunmaktadır:

1. Programın geliştirilme sürecinin önceden yazı yoluyla tüm öğretmenlere duyurulması ve katkı sağlamak isteyen öğretmenler için imkân tanınması faydalı olacaktır.

2. Yeni eğitim programları hayata geçirildikten sonra kitle iletişim araçları vasıtasıyla öğretmenlerin sağlıklı bir şekilde bilgilendirileceği e-hizmet içi eğitim kavramının geliştirilmesi sürecine çok önemli katkı sağlayacaktır.

3. Yeni programların geliştirilme süreçlerinde her anaokulundan seçilecek tecrübeli bir öğretmenin sürece aktif katılımının sağlanması ve sonucunda ulaştığı birikimleri beraber çalıştığı öğretmenlerle paylaşması yararlı olacaktır.

4. Yeni kurulacak anaokulların inşasında merkezlere uygun ortamların tesis edilmesi önemlidir.

5. Mevcut anasınıfların fiziksel şartların düzenlenmesi, materyal desteğinin artırılması, sınıf mevcutlarının düzenlenmesi gerekmektedir.

6. Değerlendirme boyutunun programın önemli bir boyutu olması açısından öğretmenlerce iyi öğrenilip üzerinde durulması gerektiği öğretmenlere iletilmelidir.

7. Aile katılımının artırılmasına yönelik sosyal projeler geliştirilmesi yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, D. (2009). *2006 Okul öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Kayseri İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2001). *Okul öncesi Eğitim 1*. (1.Baskı). İstanbul, Ya-Pa Yayınları.
- Aydemir, F., & Deniz, Ü. (2018). Öğretmenlerin Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programını Planlamaya Yönelik Çalışmalarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19).
- Aydın, S., Şentürk, Ş., ve Duran, V. (2018). Okul Öncesi Programının Stufflebeam Bağlam, Girdi, Süreç Ve Ürün Modeline Göre Değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(27).
- Birgin, O., ve Gürbüz, R. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının ölçme ve değerlendirme konusundaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 163-179.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (14.baskı). Ankara, Pegem Akademi.
- Can Yaşar, M., Uyanık Aktulun, Ö., Hamiden Karaca, N., & Teke, H. (2018). Okul Öncesi Eğitimin 48-66 Aylar Arasındaki Suriyeli Çocukların Gelişimine Etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 13(27).
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma Deseni* (Çev. Edt. Demir, S. B.). Ankara, Eğiten Kitap.
- Cömert, S. (2003). *2002 Yılı Okul öncesi Eğitim Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri ve Uygulamaları (Sakarya İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Çaltık, İ. (2004). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Anaokulu ve Anasınıflarında Görev Yapan Öğretmenlerin Uygulanan Okul öncesi Eğitim Programına ve Programın Kullanımına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dilek, H. ve Duman, T. (2014). 2006 Okul Öncesi Eğitim Programının Değerlendirilmesi Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 143-158.

- Düşek, G. (2008). *2006 Yılında Uygulamaya Konulan Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında İlköğretim Müfettişleri, Okul Öncesi Eğitim Veren Kurum Müdürleri ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi (Ordu İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Güler S.D. (2001). *4-5 ve 6 Yaş Okul öncesi Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kandır, A. ve Türkoğlu D. (2015). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nın Müzikal Becerilerin Gelişimi Yönünden Değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*. 1, No Suppl2, 339-350
- Kandır, A. Özbey, S. ve İnal, G. (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Program (1) Kuramsal Temeller* (1.Baskı). İstanbul, Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2009). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programını planlama ve uygulamada karşılaştıkları güçlüklerin incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*,2 (6), 373-387.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (20. baskı). Ankara, Nobel Yayın.
- MEB. (1994). *Anasınıfı Programı*, Ankara, Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, Ankara, MEB Yayınları.
- MEB. (2006). *Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği*, Ankara, MEB Yayınları.
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*, Ankara.
- Ntumi, S., 2016. "Challenges Pre-School Teachers Face in the Implementation of the Early Childhood Curriculum in the Cape Coast Metropolis" *Journal of Education and Practice*, 7(1), ss. 54-62.
- Ismail, I. M., Hashim, S., Anis, S. K., Ismail, A., & Ismail, M. E. (2017). Implementation of a development in cognitive, psychomotor and socio emotional elements through games to achieve national preschool curriculum standards. In *Engineering Education (ICEED), 2017 IEEE 9th International Conference on* (pp. 143-148). IEEE
- Özsırkıntı D., Akay C. Ve Bolat E.Y. (2014). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri (Adana İli Örneği), *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(1), 313-331.
- Öztürk Y., Gangal M, ve Nur Aydın Z. (2013). Okul öncesi Eğitim Programı ve İlkokula Hazırlık, Tolga Erdoğan. (Editör), *İlkokula (İlköğretime) Hazırlık ve İlkokul (İlköğretim) Programları* (1.Baskı). Ankara, Eğiten Kitap.
- Poyraz, H ve Dere H. (2011). *Okul Öncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri* (4.Baskı). Ankara, Anı Yayıncılık.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013), *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 1,1, 63-73.
- Şıvgın, N. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Eğitim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri (Denizli İli Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Ulutaş, A. (2016). Okul öncesi eğitime devam eden beş yaş grubundaki çocukların akran ilişkilerine oyun temelli eğitim programının etkisi, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 61-74.
- Uzun H. (2007). *Malatya İlinde Okul öncesi Eğitim Programının Uygulanmasında Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Anasınıfları Üzerine Bir Çalışma)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Viera, A. J ve Garrett, J. M. (2005). Understanding interobserver agreement: The kappa statistic. *Family Medicine*, 37 (5), 360-363.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Baskı). Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Zembat, R. ve Zülfikar S. T. (2006) Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sohbet ve Hikâye Etkinliklerinde Kullandıkları Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 587-608.